

دانشگاه الزهرا

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

عنوان :

بررسی رابطه بین کسری بودجه و رشد اقتصادی در ایران ۱۳۷۵-۱۳۴۲

استاد راهنما: دکتر زهرا افشاری

استاد مشاور: دکتر شمس ا... شیرین بخش

نگارش : افسانه موسوی آزاد کسمائی

بهمن ۱۳۷۷

چکیده :

کسر بودجه یکی از ابزارهایی است که توسط دولتها در کشورهای در حال توسعه جهت تامین مالی رشد و توسعه اقتصادی بکار میرود. این ابزار از طریق تغییر در تقاضای کل اثر های خود را به اقتصاد منتقل میکند . با توجه به اینکه در ایران بطور مداوم از این سیاست استفاده شده است لذا ضرورت دارد تا کارائی این سیاست در کوتاه مدت و بلند مدت جهت دستیابی به رشد اقتصادی مورد بررسی قرار گیرد .از اینرو در این پایان نامه به بررسی رابطه بین کسری بودجه و رشد اقتصادی پرداخته شده است.

جهت بررسی رابطه بین کسری بودجه و رشد اقتصادی از یک مدل خودرگرسیون برداری (VAR) مبتنی بر کار تحقیقی دی هان واسترم استفاده شده است و مدلی برای ایران طی دوره ۱۳۷۵-۱۳۴۲ برآورد گردید و توابع عکس العمل ضربه ای و تجزیه واریانس مورد تحلیل قرار گرفتند.

نتایج حاصل نشان می‌دهند که سیاست کسر بودجه در کوتاه مدت می‌تواند موجبات افزایش تولید را فراهم آورد و منجر به افزایش رشد اقتصادی گردد اما در بلند مدت منجر به افزایش تورم میگردد و اثری بر رشد اقتصادی ندارد.

همچنین با توجه به نحوه تامین مالی کسر بودجه در ایران که بیشتر از طریق استقراض از بانک مرکزی صورت میگیرد دریافتیم که در حقیقت سیاست مالی تبدیل به سیاست پولی میگردد و یکنوع ادغام در سیاستهای پولی و مالی پدید می‌آید.

در پایان تفکیک سیاستهای پولی و مالی، استقلال بانک مرکزی، افزایش سهم درآمدهای مالیاتی بعنوان یک جز تشکیل دهنده بودجه پیشنهاد میشود.

فهرست مطالب

فصل اول: بررسی سیاستهای اقتصاد کلان

۱-۱ مقدمه

۱-۲ سیاست مالی

۱-۲-۱ سیاست تعادل یا توازن بودجه

۱-۲-۲ سیاست عدم تعادل بودجه

۱-۳ اهداف سیاسی پولی

۱-۴-سیاست پولی

۱-۵-ابزار های سیاست پولی

۱-۵-۱ نرخ سپرده قانونی

۱-۵-۲ نرخ تنزیل مجدد

۱-۵-۳ عملیات بازار باز

۱-۶-اهداف سیاست پولی

۱-۷ افکار و مکاتب مختلف در مورد پول

۱-۸ نظرات مکاتب مختلف در مورد سیاستهای پولی و مالی

۱-۸-۱-۱-۱ کلاسیک ها

۱-۸-۲-۱-۲ کینزینها

۱-۸-۳-۱-۳ پولگرایان

۱-۸-۴-۱-۴ کلاسیک های جدید

۱-۸-۵-۱-۵ کینزینهای جدید

پی نوشت

فصل دوم: کلیاتی در مورد کسری بودجه

۲-۱ مقدمه

۲-۲-۲-۲ تعریف کسری بودجه

۲-۳-۲-۳ مروری بر ادبیات تاریخی کسری بودجه

۲-۴-۲-۴ دلایل کاربرد سیاست کسری بودجه

۲-۵-۲-۵ راه های مختلف تامین مالی کسری بودجه و آثار آنها

۲-۵-۱-۲-۵ استفاده از مالیت ها

۲-۵-۲-۲-۵ استقراض از بانک مرکزی

۲-۵-۳-۲-۵ استقراض از داخل

۲-۵-۴-۲-۵ استفاده از ذخایر خارجی

۲-۶-۲-۶ آثار اقتصادی کسر بودجه در قالب الگوهای ایستا

۲-۶-۱-۲-۶ مدل کلاسیک ها

۲-۶-۲-۲-۶ مدل کینزینها

۲-۷-۲-۷ سیاست های پولی و مالی در قالب الگوهای پویا

۲-۷-۱-۲-۷ تقاضای کل پویا

۲-۷-۲-۲-۷ عرضه کل پویا

- ۲-۷-۳ سیاست پولی در یک لاگوی پویا
 - ۲-۷-۴ سیاست مالی در یک الگوی پویا
 - ۲-۷-۵ سیاست کسری بودجه در الگوی پویا
 - ۲-۸ آثار زیان بار سیاست کسری بودجه
 - ۲-۹ مروری بر مطالعات انجام شده در زمینه رشد اقتصادی و رابطه آن با کسر بودجه
- پی نوشت

فصل سوم: معرفی مدل و ارائه نتایج

- ۳-۱ مقدمه
 - ۳-۲ معرفی مدل
 - ۳-۳ معرفی متغیرهای مدل
 - ۳-۴ بررسی ایستایی متغیرها
 - ۳-۵ انتخاب رتبه بهینه
 - ۳-۶ تخمین الگو
 - ۳-۷ تجزیه واریانس
 - ۳-۸ تابع عکس العمل ضربه ای
- ضمیمه فصل سوم

مقدمه

تعریف

- نکات مورد توجه از تخمین الگوی VAR
- برآورد الگوی خودرگسیون برداری و تفسیر آن
- تابع عکس العمل ضربه ای
- تجزیه واریانس

پی نوشت

فصل چهارم: نتیجه گیری و پیشنهادات

ضمائم کامیوتری

مراجع و مأخذ